

Dunworthy deed de deur van het laboratorium open en prompt besloegen zijn brilleglazen. ‘Ben ik te laat?’ zei hij, terwijl hij met een ruk zijn bril afnam en naar Mary loensde.

‘Doe de deur dicht,’ zei ze. ‘Ik versta je niet door de herrie van die afschuwelijke kerstliedjes.’

Dunworthy deed de deur dicht, maar van de binnenplaats was nog steeds de melodie te horen van ‘Komt allen te samen’. ‘Ben ik te laat?’ zei hij weer.

Mary schudde haar hoofd. ‘Je hebt alleen Gilchrists toespraak gemist.’ Ze leunde naar achteren in haar stoel om Dunworthy in staat te stellen naar de kleine observatieruimte te lopen. Ze had haar jas en wollen muts uitgedaan en op de enige andere stoel gelegd, samen met een grote boodschappentas vol pakjes. Haar grijze haar was in de war, alsof ze het met haar handen een beetje had gefatsoeneerd nadat ze haar muts had afgezet. ‘Een erg lange toespraak over de eerste tijdreis van Middeleeuwen,’ zei ze, ‘en over de faculteit van Brasenose die zijn rechtmatige plaats als juweel in de kroon der geschiedenis inneemt. Regent het nog?’

‘Ja,’ zei hij, zijn brilleglazen droogwrijvend aan zijn sjaal. Hij haakte de dunne poten achter zijn oren en ging naar de glazen afscheiding om naar het net te kijken. Midden in het lab lag een uit elkaar gevallen houten kar, omringd door omgekeerde dozen en kisten. Erboven hingen de beschermende plooien van het net, gedrapeerd als een parachute van gaas.

Bij een van de kisten stond Kivrins mentor Latimer, die er ouder en nog breekbaarder uitzag dan anders. Montoya stond bij het bedieningspaneel, gekleed in een spijkerbroek en een terroristenjack, en keek ongeduldig op haar digitale horloge. Badri zat voor het paneel iets in te tikken en keek fronsend naar de beeldschermen.

‘Waar is Kivrin?’ zei Dunworthy.

‘Ik heb haar niet gezien,’ zei Mary. ‘Maar ga toch hier zitten. De afspraak was om twaalf uur en ik betwijfel sterk of ze haar dan ook echt kunnen lanceren. Vooral als Gilchrist nog zo’n toespraak houdt.’

Ze legde haar jas over de rugleuning van haar eigen stoel en zette de tas met pakjes bij haar voeten op de grond. ‘Ik hoop werkelijk dat dit niet de hele dag gaat duren. Ik moet mijn achterneef Colin om drie uur ophalen van het station. Hij komt met de metro.’

Ze rommelde in haar boodschappentas. ‘Mijn nicht Deirdre zit met de feestdagen in Kent en ze heeft mij gevraagd op hem te passen. Ik hoop dat het niet de hele tijd regent als hij er is,’ zei ze, nog steeds zoekend. ‘Hij is twaalf en erg aardig, heel intelligent ook, hoewel zijn taalgebruik gewoon afgrijselijk is. Alles is necrotisch of apocalyptisch. En Deirdre laat hem veel te veel snoepen.’

Ze bleef maar in de boodschappentas spitten. ‘Ik heb een kerstcadeautje voor hem gekocht.’ Ze haalde een smalle doos met rode en groene strepen te voorschijn. ‘Ik had gehoopt dat ik klaar zou zijn met mijn inkopen voordat ik hier kwam, maar het goot en ik kan dat vreselijke digitale carillon in High Street maar kort verdragen.’

Ze deed de doos open en sloeg het pakpapier terug. ‘Ik heb geen idee wat jongens van twaalf tegenwoordig dragen, maar een sjaal is van alle tijden, vind je niet, James? James?’

Hij had zonder iets te zien naar de beeldschermen staan staren en draaide zich om. ‘Wat?’

‘Ik zei dat een sjaal altijd een goed kerstgeschenk voor een jongen is, vind je niet?’

Hij keek naar de sjaal die ze omhooghield. Het was er een van donkergrijze geruite wol. Als jongen zou hij hem voor geen goud hebben gedragen en dat was vijftig jaar geleden. ‘Ja,’ zei hij, en draaide zich weer om naar de dunne glazen wand.

‘Wat heb je, James? Is er iets aan de hand?’

Latimer pakte een met koper afgezet kistje op en keek verward om zich heen, alsof hij was vergeten wat hij er mee wilde doen. Montoya wierp een ongeduldige blik op haar horloge.

‘Waar is Gilchrist?’ zei Dunworthy.

‘Hij is daar naar binnen gegaan,’ zei Mary, op een deur achter het net wijzend. ‘Na zijn oratie over de plaats van de middeleeuwen in de geschiedenis sprak hij nog even met Kivrin, er werden wat tests uitgevoerd en daarna gingen Gilchrist en Kivrin die deur door. Ik neem aan dat hij daar nog steeds is om haar voor te bereiden.’

‘Haar voor te bereiden,’ mompelde Dunworthy.

‘James, kom nou toch zitten en vertel wat er aan de hand is,’ zei

ze, terwijl ze de sjaal weer in de doos en de doos in de boodschappentas propte. ‘En waar heb je gezeten? Ik dacht dat je er al zou zijn toen ik kwam. Kivrin is per slot van rekening jouw favoriete leerling.’

‘Ik probeerde de rector van Geschiedenis te bereiken,’ zei Dunworthy, naar de monitoren kijkend.

‘Basingame? Ik dacht dat hij al met kerstvakantie was.’

‘Dat is ook zo, en Gilchrist heeft het voor elkaar gekregen als waarnemend hoofd benoemd te worden zodat hij de middeleeuwen voor tijdreizen toegankelijk kon maken. Hij heeft de algemene waardering van tien afgeschaft en zelf aan elke eeuw een cijfer toegekend. Weet je wat hij de veertiende eeuw geeft? Een zes. Een zes! Basingame zou het er nooit mee eens zijn geweest, maar die is nergens te vinden.’ Hij keek hoopvol naar Mary.

‘Weet jij niet waar hij is?’

‘Nee,’ zei ze. ‘Ergens in Schotland, geloof ik.’

‘Ergens in Schotland,’ zei hij bitter. ‘En intussen stuurt Gilchrist Kivrin naar een eeuw die duidelijk een tien waard is, een eeuw met scrofulose en de pest, om over Jeanne d’Arc maar te zwijgen.’

Hij keek naar Badri, die nu in de microfoon van het paneel zat te praten. ‘Je zei dat er tests waren gedaan? Welke? Zijn de coördinaten gecontroleerd, is er een veldprojectie uitgevoerd?’

‘Ik weet het niet.’ Ze gebaarde vaag naar de schermen, waarop voortdurend andere tabellen en rijen cijfers te zien waren. ‘Ik ben maar een arts, geen ingenieur. Ik dacht dat ik de technicus herkende. Hij komt toch van Balliol?’

Dunworthy knikte. ‘De beste die Balliol in huis heeft.’ Hij keek naar Badri, die met één vinger het toetsenbord bediende en naar de wisselende displays keek. ‘Alle technici van New College waren al met vakantie. Gilchrist was van plan een stagiair in te zetten die nog nooit een bemande reis had gedaan. Een stagiair voor zo’n onderneming! Ik heb hem overgehaald Badri te nemen. Misschien kan ik deze reis niet tegenhouden, maar ik kan er wel voor zorgen dat er een bekwame technicus aan de knoppen zit.’

Badri keek fronsend naar het scherm, haalde een meetapparaat uit zijn zak en ging naar de wagen.

‘Badri!’ riep Dunworthy.

Badri liet niet blijken dat hij hem gehoord had. Hij liep rond de dozen en de kisten en keek op zijn meter. Hij schoof een van de dozen iets naar links.

‘Hij kan je niet horen,’ zei Mary.

‘Badri!’ riep hij. ‘Ik moet met je praten!’

Mary was opgestaan. ‘Hij kan je niet horen, James,’ zei ze. ‘De wand is geluiddicht.’

Badri zei iets tegen Latimer, die nog steeds het met koper beslagen kistje in zijn handen had en er verbijsterd uitzag. Badri nam het kistje van hem over en zette het op de plaats die met een krijtteken was aangegeven.

Dunworthy keek om zich heen, maar hij zag nergens een microfoon. ‘Hoe kon jij Gilchrist’s toespraak horen?’ vroeg hij aan Mary.

‘Gilchrist drukte op een van die knoppen,’ zei ze, naar een muurpaneel naast het net wijzend.

Badri was weer achter het toetsenbord gaan zitten en sprak in de microfoon. De schermen van het net begonnen te zakken. Na een nieuwe opdracht van Badri werden ze weer opgetrokken naar hun oorspronkelijke positie.

‘Ik heb Badri gezegd dat hij alles nog eens moest controleren, het net, de berekeningen van de stagiair, alles,’ zei hij, ‘en de reis onmiddellijk af moest blazen als hij op fouten stuitte, ongeacht wat Gilchrist ervan vond.’

‘Maar Gilchrist zou Kivrin toch zeker niet in gevaar brengen,’ protesteerde Mary. ‘Hij zei dat hij alle mogelijke voorzorgen had genomen.’

‘Vorzorgen! Hij heeft geen verkenningsstochten laten uitvoeren en geen parameters laten controleren. We hebben twee jaar lang onbemande reizen in de twintigste eeuw uitgevoerd voordat we iemand op weg stuurden. Hij heeft helemaal niets gedaan. Badri zei tegen hem dat hij de lancering moest uitstellen tot er minstens één onbemande reis was geweest, maar in plaats daarvan heeft hij de expeditie met twee dagen vervroegd. De man is volslagen incompetent.’

‘Maar hij heeft uitgelegd waarom het vandaag moest gebeuren,’ zei Mary. ‘In zijn toespraak zei hij dat de mensen in de veertiende eeuw zich niet aan data hielden, behalve bij het zaaien en oogsten en bij kerkelijke feestdagen. Hij zei dat de meeste feestdagen in de kersttijd vielen en dat daarom was besloten Kivrin nu te sturen, dan kon ze de adventdagen gebruiken om de datum te bepalen en ervoor zorgen dat ze op achtentwintig december op de afgesproken plek was.’

‘Haar vertrek heeft niets met de advent of feestdagen te maken,’ zei hij, zonder zijn blik van Badri af te wenden. Die zat weer met één vinger te tikken en fronsend naar de monitoren te kijken.

‘Hij zou haar volgende week kunnen sturen en Driekoningen als datum van terugkeer kunnen gebruiken. Of een halfjaar onbemande reizen laten uitvoeren en haar dan met terugwerkende kracht sturen. Gilchrist laat haar nu gaan omdat Basingame met vakantie is en hem niet kan tegenhouden.’

‘O jee,’ zei Mary. ‘Ik vond eigenlijk ook al dat hij nogal haast maakte. Toen ik zei hoe lang ik Kivrin in de ziekenboeg moest houden probeerde hij me om te praten. Ik moest hem vertellen dat de inenting pas na enige tijd werkzaam worden.’

‘Een terugkeer op achtentwintig december,’ zei Dunworthy bitter. ‘Weet je welke kerkelijke feestdag dat is? Onnozele-kinderevendag, ter herdenking van onschuldige slachtoffers. Dat zou wel eens heel toepasselijk kunnen zijn als je bedenkt hoe deze onderneming wordt geleid.’

‘Waarom steek jij er dan geen stokje voor?’ zei Mary. ‘Jij kunt Kivrin toch verbieden te gaan? Jij bent haar begeleider.’

‘Nee,’ zei hij, ‘dat ben ik niet. Ze studeert aan Brasenose. Latimer is haar begeleider.’ Hij zwaaide met zijn hand in de richting van Latimer, die het met koper beslagen kistje weer had opgepakt en er afwezig in staarde. ‘Ze kwam naar Balliol en vroeg of ik haar officieuze mentor wilde zijn.’ Hij draaide zich om en staarde nietsziend naar de glazen wand. ‘Ik heb haar toen al gezegd dat ze niet kon gaan.’

Kivrin was naar hem toe gekomen toen ze eerstejaars was. ‘Ik wil naar de middeleeuwen,’ had ze gezegd. Ze was nog geen anderhalve meter lang en ze droeg haar blonde haar in vlechten. Ze leek nog niet oud genoeg om zelf de straat over te steken.

‘Dat kan niet,’ had hij gezegd, zijn eerste vergissing. Hij had haar moeten terugsturen naar haar eigen faculteit om de kwestie met haar begeleider te bespreken. ‘De middeleeuwen zijn gesloten, die staan te boek met een tien.’

‘Een algemene tien,’ zei Kivrin, ‘die ze volgens Gilchrist niet verdienen. Hij zegt dat een analyse van jaar tot jaar ongetwijfeld een ander cijfer zou opleveren. Die tien is gebaseerd op de hoge mortaliteit, die voornamelijk te wijten was aan slechte voeding en gebrek aan medische zorg. De klassering zou heel anders zijn voor een historicus die tegen ziektes was ingeënt. Gilchrist is van plan de geschiedenisfaculteit te vragen de klassering te herzien en een deel van de veertiende eeuw open te stellen.’

‘Ik kan me niet voorstellen dat de faculteit een eeuw openstelt die behalve de Zwarte Dood en de cholera ook nog de Honderdjarige Oorlog heeft gekend,’ zei Dunworthy.

‘Misschien toch wel en als dat zo is wil ik erheen.’

‘Het is onmogelijk,’ zei hij. ‘Zelfs als de veertiende eeuw werd opengesteld zou Middeleeuwen geen vrouw sturen. Een vrouw alleen was in die tijd ondenkbaar. Vrouwen uit de laagste klassen waagden zich wel alleen op straat en die waren een makkelijke prooi voor iedere kerel of onmens die voorbijkwam. Vrouwen van adel en zelfs die uit de opkomende burgerij werden voortdurend vergezeld door hun vaders, echtgenoten of bedienden, meestal alle drie. En zelfs al zou jij geen vrouw zijn, je bent eerstejaars. De veertiende eeuw is veel te gevaarlijk, daar stuurt Middeleeuwen nooit een eerstejaars heen. Ze zouden een ervaren historicus nemen.’

‘Het is niet gevaarlijker dan de twintigste eeuw,’ zei Kivrin. ‘Mosterdgas, verkeersongevallen, injectienaalden. Er zal in elk geval niemand een bom naar me gooien. En wat is een ervaren middeleeuws historicus? Niemand is er geweest en de moderne historici hier van Balliol weten niets van de middeleeuwen af. Niemand weet iets. Er zijn nauwelijks geschriften bewaard gebleven, afgezien van parochieregisters en belastinglijsten, en niemand heeft enig idee hoe die mensen hebben geleefd. Daarom wil ik er naartoe. Ik wil alles van ze weten, hoe ze leefden, wie ze waren. Wilt u me niet helpen?’

Eindelijk zei hij: ‘Ik vrees dat je daarvoor bij Middeleeuwen moet zijn,’ maar het was te laat.

‘Daar ben ik al geweest,’ zei ze. ‘Ook zij weten er niets vanaf. Niet in praktische zin, bedoel ik. Latimer doceert Middelen-gels, maar dat gaat alleen over de uitgangen van voornaamwoorden en over klinkerverschuivingen. Hij heeft me niet geleerd iets te zeggen.’ Ze boog over Dunworthy’s bureau heen. ‘Ik moet de taal en de gebruiken kennen, hun geldstukken en tafelmanieren. Wist u dat ze geen borden gebruikten? Ze namen platte broden, manchetten, en als ze hun vlees op hadden braken ze die in stukken en aten ze op. Ik heb iemand nodig die me zulke dingen leert, zodat ik geen fouten maak.’

‘Ik ben een contemporain historicus, geen mediaevist. Ik heb me in geen veertig jaar met de middeleeuwen beziggehouden.’

‘Maar u weet welke dingen ik zou moeten kennen. Ik kan ze opzoeken en in mijn hoofd stampen als u me maar vertelt wat ik moet hebben.’

‘Waarom ga je niet naar Gilchrist?’ zei hij, ook al vond hij Gilchrist een opgeblazen idioot.

‘Hij is met de nieuwe klassering bezig en heeft geen tijd.’

En wat heeft de nieuwe klassering voor nut als hij geen historici heeft om uit te sturen? dacht Dunworthy. ‘En die Amerikaanse gastdocent, Montoya? Zij leidt toch die opgraving van een middeleeuwse nederzetting bij Witney? Zij zou wel iets over de gebruiken moeten weten.’

‘Montoya heeft ook geen tijd, ze heeft het veel te druk mensen te zoeken die bij de opgraving van Skendgate kunnen helpen. Ziet u wel dat ze allemaal nutteloos zijn? U bent de enige die mij kan helpen.’

Hij had moeten zeggen dat ze niettemin leden van Brasenoses faculteit waren, in tegenstelling tot hij zelf, maar in feite schepte hij een boosaardig genoegen in de bevestiging van zijn opvatting dat Latimer een zwakke grijsaard was, Montoya een mislukte archeologe en Gilchrist onbekwaam in het opleiden van historici. Hij wilde haar maar al te graag gebruiken om Middeleeuwen te laten zien hoe het wel moest.

‘We zullen je een vertaalmachine meegeven,’ had hij gezegd. ‘En ik wil dat je behalve dat Middelenegels van Latimer ook kerklatijn, Normandisch en Oudduits leert.’ Ze had meteen haar pen en notatieblok gepakt om een lijstje te maken.

‘Je zult praktische ervaring met het boerenleven moeten opdoen, een koe melken, eieren rapen, de moestuin verzorgen,’ zei hij, op zijn vingers aftellend. ‘Je haar is niet lang genoeg, daar zul je een hormoonpreparaat voor moeten slikken. Je zult moeten leren spinnen met een klos, niet met een spinnewiel. Dat was nog niet uitgevonden. En je zult moeten leren paardrijden.’

Hij zweeg en kwam eindelijk bij zinnen. ‘Weet je wel wat er allemaal bij komt kijken?’ had hij gezegd, terwijl ze met haar vlechten over haar schouders ernstig over haar lijstje gebogen zat. ‘Hoe je open wonden en ontstekingen moet behandelen, hoe je het lijk van een kind aflegt, hoe je een graf graaft. De mortaliteit is nog altijd een tien waard, ook al slaagt Gilchrist erin de middeleeuwen open te stellen. De gemiddelde levensverwachting in 1300 was achtendertig jaar. Je hebt daar niets te zoeken.’

Kivrin had opgekeken, haar pen vlak boven het papier. ‘Waar kan ik doden zien?’ had ze in alle ernst gezegd. ‘In het mortuarium? Of moet ik naar dokter Ahrens in het ziekenhuis gaan?’

‘Ik zei dat ze niet kon gaan,’ zei Dunworthy, die nog steeds afwezig naar het glas staarde, ‘maar ze wilde niet luisteren.’

‘Ik weet het,’ zei Mary. ‘Naar mij wilde ze ook niet luisteren.’ Dunworthy ging moeizaam naast haar zitten. De regen en het

achter Basingame aan hollen hadden zijn artritis verergerd. Hij had zijn overjas nog aan. Hij trok hem uit en maakte zijn sjaal los.

‘Ik bood nog aan haar reukzenuwen te verdoven,’ zei Mary. ‘Ik zei dat de stank van de veertiende eeuw haar volkomen zou kunnen verlammen, dat wij in deze tijd gewoon niet gewend zijn aan uitwerpselen, rottend vlees en ander bederf. Ik zei dat ze voortdurend misselijk zou zijn en daardoor haar werk niet goed zou kunnen doen.’

‘Maar ze wilde niet luisteren,’ zei Dunworthy.

‘Nee.’

‘Ik probeerde haar duidelijk te maken dat de middeleeuwen gevaarlijk waren en dat Gilchrist onvoldoende voorzorgsmaatregelen nam, maar ze zei dat ik me zorgen maakte om niets.’

‘Misschien is dat wel zo,’ zei Mary. ‘Per slot van rekening heeft Badri de supervisie en niet Gilchrist, en volgens jou stopt hij de missie als er problemen zijn.’

‘Ja,’ zei hij, door het glas naar Badri kijkend. De ingenieur zat weer met zijn ene vinger te tikken en naar de schermen te kijken. Badri was niet alleen de beste technicus van Balliol maar van de hele universiteit. En hij had tientallen verre tijdreizen begeleid.

‘En Kivrin is goed voorbereid,’ zei Mary. ‘Jij hebt haar het nodige geleerd en ik heb de laatste maand aan haar lichamelijke conditie gewerkt. Ze is ingeënt tegen cholera en tyfus en alle andere ziektes die in 1320 voorkwamen, wat overigens niet geldt voor de Zwarte Dood waar jij het over had. De pest bereikte Engeland pas in 1348. Ik heb haar appendix verwijderd en haar immuunsysteem versterkt. Ze is beschermd tegen alle mogelijke virussen en ik heb haar een korte cursus middeleeuwse geneeskunde gegeven. En ze heeft zelf heel wat opgestoken. Ze bestudeerde geneeskrachtige kruiden toen ze was opgenomen.’

‘Ik weet het,’ zei Dunworthy. Ze had de vorige kerstvakantie gebruikt om Latijnse missen uit haar hoofd te leren en de kunst van het weven en borduren onder de knie te krijgen en zelf had hij haar alles bijgebracht wat hij maar kon bedenken. Maar was dat genoeg om te verhinderen dat ze door een paard werd doodgetrapt of dat ze werd verkracht door een dronken ridder op weg naar huis van een kruistocht? In 1320 werden nog altijd mensen op de brandstapel ter dood gebracht. Daar bestond geen inenting tegen, net zomin als tegen de mogelijkheid dat iemand haar zou zien arriveren en tot de conclusie zou komen dat ze een heks was. Hij keek weer door de glazen wand. Latimer pakte het kistje voor

de derde keer op en zette het weer neer. Montoya keek opnieuw op haar horloge. Badri zat fronsend te tikken.

‘Ik had haar nooit moeten begeleiden,’ zei hij. ‘Ik heb het alleen gedaan om te laten zien wat een onbenul Gilchrist is.’

‘Onzin,’ zei Mary. ‘Je hebt het gedaan omdat het Kivrin is. Jul-lie lijken als twee druppels water op elkaar: intelligent, vinding-rijk, volhardend.’

‘Ik ben nooit zo roekeloos geweest.’

‘Nou en of. Ik weet nog dat je niet kon wachten om naar Lon-den te gaan, ook al was er een bombardement aan de gang. En ik meen me een incident te herinneren met de oude...’

De deur van de netkamer zwaaide open en Kivrin en Gilchrist kwamen binnen. Kivrin tilde haar lange rokken een eindje op ter-wijl ze over de dozen en kisten stapte. Ze droeg de met wit ko-nijnebont afgezette mantel en de felblauwe jurk die ze hem gis-teren had laten zien. Ze had hem verteld dat de mantel met de hand was geweven. Het ding zag eruit als een oude wollen de-ken die iemand over haar schouders had gegooid en de mouwen van de jurk waren te lang. Haar handen waren nauwelijks te zien. Haar lange blonde haar werd door een band bijeengehouden en viel los over haar schouders. Ze leek nog altijd niet oud genoeg om alleen over te steken.

Dunworthy ging staan, klaar om tegen de afscheiding te bonzen zodra ze in zijn richting keek, maar ze bleef midden tussen de rommel staan en keek met haar gezicht van hem afgewend naar de krijttekens op de vloer. Ze deed een stap naar voren en trok haar over de grond slepende rokken om zich heen.

Gilchrist ging naar Badri, zei iets tegen hem en pakte een elek-tronische checklist die op het bedieningspaneel lag. Met snelle be-wegingen van zijn lichtpen begon hij punten aan te strepen.

Kivrin zei iets tegen hem en wees naar het met koper beslagen kistje. Montoya, die over Badri’s schouder had staan kijken, richt-te zich ongeduldig op en ging hoofdschuddend naar Kivrin toe. Kivrin zei nog iets, op beslistere toon, en Montoya knielde neer om de kist dichtert naar de kar toe te schuiven.

Gilchrist streepte een volgend punt aan. Hij zei iets tegen Lati-mer, die een plat metalen doosje voor hem ging halen. Gilchrist zei iets tegen Kivrin en ze drukte haar handpalmen voor haar borst tegen elkaar. Ze boog haar hoofd en begon te prevelen.

‘Moet ze een schietgebedje oefenen?’ zei Dunworthy. ‘Dat kan van pas komen, want op deze reis kan ze misschien alleen van God hulp verwachten.’

‘Ze controleren het implantaat,’ zei Mary.

‘Welk implantaat?’

‘Een speciale recorder waarmee ze haar veldwerk kan vastleggen. De meeste middeleeuweners kunnen niet lezen of schrijven, daarom heb ik een microfoontje in haar ene pols gezet en een geheugenchip in haar andere. De recorder wordt geactiveerd als ze haar handpalmen tegen elkaar drukt. Als ze praat is het net of ze bidt. De chip heeft een capaciteit van 2,5 gigabyte, dus ze kan er de volle tweeënhalve week mee toe.’

‘Je had haar ook een radiobaken moeten meegeven, dan had ze een noodsignaal kunnen uitzenden.’

Gilchrist stond met het platte metalen doosje te worstelen. Hij schudde zijn hoofd en duwde Kivrins gevouwen handen iets omhoog. Haar te lange mouwen gleden terug. In een van haar handen zat een snee. Een dun bruin streepje gedroogd bloed bedekte de wond.

‘Er is iets aan de hand,’ zei Dunworthy, die zich naar Mary omdraaide. ‘Ze is gewond.’

Kivrin praatte weer in haar handen. Gilchrist knikte. Dunworthy zag dat ze naar hem keek en verrukt glimlachte. Ook op haar slaap zat bloed. Haar lange haren kleefden aan elkaar onder de hoofdband. Gilchrist keek op, zag Dunworthy en haastte zich met een geërgerde uitdrukking naar de glazen afscheiding.

‘Ze is nog niet eens vertrokken en ze hebben haar nu al een ongeluk laten krijgen!’ Dunworthy bonkte tegen de wand.

Gilchrist ging naar het muurpaneel en drukte op een knop, waarna hij tegenover Dunworthy ging staan. ‘Meneer Dunworthy,’ zei hij. Hij knikte naar Mary. ‘Dokter Ahrens. Ik ben erg blij dat u hebt besloten Kivrin uit te zwaaien.’ Hij legde een lichte nadruk op de drie laatste woorden, waardoor ze als een dreigement klonken.

‘Wat is er met Kivrin gebeurd?’ zei Dunworthy.

‘Gebeurd?’ zei Gilchrist op verbaasde toon. ‘Ik weet niet wat u bedoelt.’

Kivrin kwam in de richting van de afscheiding, met haar bebloede hand haar rokken ophoudend. Er zat een rode schaafplek op haar wang.

‘Ik wil met haar praten,’ zei Dunworthy.

‘Ik vrees dat daar geen tijd voor is,’ zei Gilchrist. ‘We moeten ons aan het schema houden.’

‘Ik eis dat ik haar kan spreken.’

Gilchrist kneep zijn lippen op elkaar en aan weerskanten van zijn

neus verschenen twee witte groeven. ‘Mag ik u eraan herinneren, meneer Dunworthy,’ zei hij koel, ‘dat deze reis onder de verantwoordelijkheid van Brasenose valt, niet van Balliol. Ik waardeer uiteraard dat u ons uw ingenieur ter beschikking hebt gesteld en ik heb respect voor uw jarenlange ervaring als historicus, maar ik verzeker u dat ik alles heel goed in de hand heb.’

‘En waarom is uw historica dan gewond voordat ze zelfs maar op weg is?’

‘O, meneer Dunworthy, wat ben ik blij dat u er bent,’ zei Kivrin, die bij het glas kwam staan. ‘Ik was bang dat ik geen afscheid van u kon nemen. Is het niet spannend?’

Spannend. ‘Je bloedt,’ zei Dunworthy. ‘Wat is er gebeurd?’

‘Niets,’ zei Kivrin, die behoedzaam haar slaap beroerde en naar haar vingers keek. ‘Dat hoort bij het kostuum.’ Ze keek langs hem heen naar Mary. ‘U bent er ook, zie ik. Dat is fijn.’

Mary was opgestaan zonder haar boodschappentas neer te zetten. ‘Laat me je arm eens zien. Is er nog een andere reactie op de injectie geweest dan zwelling? Heb je geen jeuk?’

‘Niets aan de hand, dokter,’ zei Kivrin. Ze schoof haar mouw iets terug, maar liet hem weer zakken voordat Mary een onderzoekende blik op haar onderarm had kunnen werpen. Ook op haar arm had ze een schaafplek die al blauw begon te kleuren. ‘Het lijkt me meer ter zake om te vragen waarom ze bloedt,’ zei Dunworthy.

‘Dat hoort bij de vermomming. U weet toch dat ik Isabel de Beauvriër ben, die zogenaamd door struikrovers is overvallen,’ zei Kivrin. ‘Mijn bezittingen zijn gestolen en ik ben voor dood achtergelaten. U heeft me zelf op het idee gebracht, meneer Dunworthy,’ zei ze verwijtend.

‘Ik heb beslist nooit gesuggereerd dat je bloedend en wel op weg moest gaan,’ zei Dunworthy.

‘Ketchup was niet afdoende,’ zei Gilchrist. ‘Volgens de waarschijnlijkheidsrekening is het niet aan te nemen dat niemand haar wonden zal verzorgen.’

‘En u kon geen realistische wond nabootsen? U gaf haar gewoon een klap voor haar hoofd?’ zei Dunworthy boos.

‘Meneer Dunworthy, mag ik u eraan herinneren...’

‘Dat dit een project van Brasenose is en niet van Balliol? U heeft groot gelijk. Als Twintigste Eeuw het voor het zeggen had, zouden we onze historicus proberen te beschermen in plaats van zelf een aanslag te plegen. Ik wil Badri spreken. Ik wil weten of hij de berekeningen van de stagiair heeft nagetrokken.’

Gilchrist tuitte zijn lippen. ‘Meneer Dunworthy, Badri mag dan uw ingenieur zijn, maar dit is mijn reis. Ik verzeker u dat we met elke mogelijke noodsituatie rekening hebben gehouden.’

‘Het is maar een klein sneetje,’ zei Kivrin. ‘Het doet helemaal geen pijn. Echt, ik maak het prima. Trek het u alstublieft niet aan, meneer Dunworthy. Het was mijn eigen idee. Ik moest denken aan wat u had verteld over vrouwen in de middeleeuwen en het leek me een goed idee om er hulpelozer uit te zien dan ik ben.’

Dat is een onmogelijke opgave, dacht Dunworthy.

‘Als ik me bewusteloos hou kan ik horen wat anderen over mij zeggen en bovendien kunnen ze dan niet allemaal vragen aan me stellen.’

‘Het wordt tijd dat je je positie inneemt,’ zei Gilchrist, die dreigend naar het muurpaneel liep.

‘Ik kom,’ zei Kivrin, zonder zich te verroeren.

‘Alles is klaar.’

‘Ik weet het,’ zei Kivrin op besliste toon. ‘Ik wil alleen afscheid nemen van meneer Dunworthy en dokter Ahrens.’

Gilchrist knikte kortaf en ging terug naar de omgevallen kar. Latimer stelde hem een vraag en hij gaf snauwend antwoord.

‘Wat betekent je positie innemen?’ vroeg Dunworthy. ‘Dat hij je met een ploertendoder afrost omdat het anders statistisch onwaarschijnlijk is dat iemand gelooft dat je bewusteloos bent?’

‘Ik moet gaan liggen en mijn ogen dichtdoen,’ zei Kivrin grinnikend. ‘Maak u toch geen zorgen.’

‘Er is geen reden waarom je niet tot morgen zou wachten zodat Badri de laatste controles kan uitvoeren,’ zei Dunworthy.

‘Ik wil je arm nog een keer zien,’ zei Mary.

‘Wilt u nu eindelijk ophouden?’ zei Kivrin. ‘Mijn arm jeukt niet, mijn hoofd doet geen pijn, Badri heeft de hele ochtend controles uitgevoerd. Ik weet dat u zich zorgen om mij maakt, maar dat hoeft echt niet. Ik kom op de grote weg van Oxford naar Bath terecht, niet meer dan vier kilometer van Skendgate. Als er niemand langskomt loop ik naar het dorp en zeg dat ik door struikrovers ben overvallen. Nadat ik mijn locatie heb vastgesteld zodat ik het rendez-vous kan terugvinden.’ Ze legde een hand tegen het glas. ‘Ik wil jullie bedanken voor alles wat jullie hebben gedaan. Meer dan wat ook wilde ik naar de middeleeuwen en nu gaat het echt gebeuren.’

‘Je zult in het begin wel last hebben van hoofdpijn en vermoeidheid,’ zei Mary. ‘Dat zijn normale verschijnselen bij zo’n tijdsverschil.’